

Marktindrukken 2021

Kansen en risico's voor financieel dienstverleners

Publicatiedatum: november 2021

Classificatie: AFM - Publiek

Autoriteit Financiële Markten

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

Inleiding

Leeswijzer

02 AFM- onderzoeken

- 2.1 Uitvraag uitbesteding
- 2.2 Samenwerking in de sector
- 2.3 Onderzoek beheerst beloningsbeleid

01 Uitkomsten vragenlijst MMAB/Wwft 2021

- 1.1 Marktcijfers
- 1.2 Wwft & Sanctiewet

03 Aandachtspunten

- 3.1 Klimaatveranderingen: wat betekent dit voor de klant?
- 3.2 Vergunningenregister
- 3.3 Voldoen aan diplomaplicht
- 3.4 Voorwaarden voor samenwerking met freelancers

Inleiding

Met de publicatie van deze Marktindrukken wil de AFM opnieuw aan de wens van de sector van financiële dienstverleners (FD-sector) tegemoetkomen om beelden en inzichten over de sector met de sector zelf te delen. In het voorjaar van 2021 heeft de AFM de vragenlijst voor de Markt Monitor Adviseurs en Bemiddelaars (MMAB) samen met de vragenlijst voor de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) verstuurd. De informatie die de AFM heeft ontvangen is de basis van deze publicatie. De vragenlijst wordt verstuurd naar alle houders van een vergunning voor financiële dienstverlening.

De MMAB is een toezichtinstrument van de AFM. Met de informatie uit deze jaarlijkse uitvraag krijgt de AFM beter inzicht in de markt en de risico's. Hierdoor kan de AFM haar toezicht gericht inzetten, en helpen de kwaliteit van de financiële markt en het vertrouwen in deze markt te verbeteren.

Naast de informatie die uit de hierboven genoemde vragenlijsten naar voren is gekomen wordt er voor deze Marktindrukken ook gebruik gemaakt van uitkomsten uit een aantal onderzoeken die de AFM in 2021 heeft uitgevoerd en gesprekken die met financiële dienstverleners (FD'ers) zijn gevoerd.

FD'ers spelen een belangrijke rol bij de financiële beslissingen van veel consumenten. Met het oog op de soms aanwezige complexiteit van financiële producten en de bijbehorende risico's, zijn financieel adviseurs een belangrijke schakel binnen de hele keten van financiële dienstverlening.

De FD-sector is volop in beweging en gaat diverse uitdagingen aan. Zo is de AFM zich ervan bewust dat mogelijk nog niet alle gevolgen van de coronapandemie voor FD'ers zijn uitgekristalliseerd. Wat dit voor de bedrijfsvoering op korte of lange termijn precies gaat betekenen zal nog niet overal in beeld zijn. De sector blijft een dynamische sector: denk aan trends als consolidatie en digitalisering en maatschappelijke thema's zoals de transitie naar een duurzame samenleving. In de dialoog die de AFM continu met de sector voert en die ook in deze Marktindrukken naar voren komt, is een rode draad hoe FD'ers hier op reageren, terwijl ze het klantbelang centraal willen houden en ook een toekomstbestendig bedrijfsmodel nastreven.

Op basis van de informatiebronnen zoals hiervoor genoemd heeft de AFM de FD-sector in kaart gebracht en deelt zij haar bevindingen en gevonden aandachtspunten met de markt.

De belangrijkste zijn:

- Bij uitbesteding van werkzaamheden worden afspraken niet altijd in een schriftelijke overeenkomst vastgelegd. Dat is een risico en de AFM ziet hier ruimte voor verbetering en normnaleving.
- In het onderzoek naar beheerst beloningsbeleid ziet de AFM dat veel FD'ers hun schriftelijk beloningsbeleid niet gepubliceerd hebben. Ook blijkt (nog steeds) dat freelancemedewerkers onterecht volledig variabel beloond worden. Naast normnaleving bij de onderzochte FD'ers ziet de AFM hier sectorbreed ruimte voor verbetering.
- Samenwerking tussen partijen biedt kansen maar ook hier zijn er risico's.

- Voor wat betreft de Wwft blijft het nemen van beheersmaatregelen bij het bemiddelen in levensverzekeringen belangrijk, ook al zijn de inherente risico's daarbij laag. Deze publicatie biedt handvatten voor die maatregelen.

Leeswijzer

Dit rapport bestaat, naast de inleiding en de leeswijzer, uit drie hoofdstukken met informatie over de sector. In hoofdstuk 01 worden kerngetallen uit het vergunningenregister en uitkomsten uit de MMAB 2021 (met gegevens over 2020) weergegeven. Daarnaast gaan wij ook nader in op het beeld van de markt met betrekking tot de Wwft en de Sanctiewet (Sanctiewet 1977). In hoofdstuk 02 leest u de uitkomsten van onderzoeken die de AFM heeft uitgevoerd. Dit betreffen onderzoeken naar uitbesteding van werkzaamheden, samenwerkingsverbanden en een onderzoek naar beheerst beloningsbeleid. Hoofdstuk 03 beschrijft aandachtspunten die de AFM aan de markt wil meegeven.

01

Uitkomsten vragenlijst MMAB/Wwft 2021

De AFM deelt in dit hoofdstuk een aantal uitkomsten uit de vragenlijsten MMAB en Wwft 2021 (MMAB/Wwft) die meer inzicht geven in de sector van FD'ers. Als eerste treft u de uitkomsten van de MMAB aan van 2021 (met gegevens over 2020). Waar dit relevant is komen we ook bij deze cijfers nog terug op de uitkomsten van de uitvraag van de MMAB 2020 (met gegevens over 2019). Een belangrijke aantekening hierbij is dat het aantal FD'ers dat de MMAB in 2020 heeft ingevuld lager is dan in 2021. In verband met de coronapandemie situatie was niet iedereen in staat om de MMAB in te vullen.

Daarna gaan wij dieper in op de uitkomsten van de vragen met betrekking tot de Wwft en Sanctiewet.

Populatie

De vragenlijst is in het voorjaar van 2021 verstuurd¹ naar 6755 vergunninghouders met een vergunning voor financiële dienstverlening.² FD'ers die een vergunning voor financiële dienstverlening van rechtswege hebben, ontvangen geen MMAB vragenlijst.³ 6745 FD'ers hebben

de vragenlijst ingevuld (99,8%). Voor de overige 0,2% geldt dat de AFM een nalevingstraject heeft ingezet, omdat zij bij herhaling niet (tijdig) de vragenlijst hebben ingevuld.

De hoofdactiviteiten van FD'ers kunnen op veel verschillende gebieden liggen.⁴ Bij de figuren in paragraaf 3.1 gaat het om de groep houders van een vergunning voor financiële dienstverlening met als hoofdactiviteit het adviseren en/of bemiddelen in financiële producten.

Met een fte (fulltime-equivalent) wordt een persoon bedoeld die zich direct of indirect binnen de betreffende organisatie bezighoudt met financiële dienstverlening.

Voorkomen en herstellen van incorrecte antwoorden

De informatie uit de MMAB is de voornaamste bron voor het toezicht op de FD-sector. Het is daarom van belang dat de informatie een juiste weerspiegeling van de situatie geeft. Op basis van steekproeven worden de ontvangen, ingevulde vragenlijsten gecontroleerd.

¹ Het daadwerkelijke aantal ligt iets hoger. Een aantal partijen zijn na verzending uit coulance eenmalig vrijgesteld wegens bijzondere omstandigheden

² Peildatum: 7 januari 2021. Het betreffen de gegevens over 2020. De vragenlijst is te vinden op: Marktmonitor 2021 | Adviseurs, bemiddelaars & gevolmachtigd agenten | AFM Professionals (kies voor: printversie Marktmonitor 2021)

³ Dit zijn bijvoorbeeld banken en verzekeraars.

⁴ Bron: MMAB, vraag 2.4, soort onderneming

Uit onze analyse blijkt dat er bij het beantwoorden van de vragen soms onjuistheden in de antwoorden zijn geslopen. Bijvoorbeeld doordat vragen niet duidelijk zijn of verkeerd geïnterpreteerd worden. De AFM heeft zo'n 50 partijen aangeschreven met het verzoek enkele antwoorden nader toe te lichten of zo nodig te herzien. Een van de belangrijkste vragen in de MMAB is de vraag over de omzet. De uitkomst hiervan is immers de maatstaf voor de heffing die de AFM in rekening brengt. Graag gaan we hier nader op een aantal aspecten in.

Bij de vraag over de totale omzet (en vervolgvragen daarover) geldt dat het gaat om de omzet uit vergunningplichtige activiteiten. Inkomsten uit activiteiten die *niet* vergunningplichtig zijn, hoeven dus niet te worden ingevuld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hulp bij het invullen van belastingaangiftes en ook niet alle activiteiten van een financieel planner zijn vergunningplichtig.

Na de vraag over de totale omzet, volgen enkele vragen over de verdeling van de bruto omzet. Die vragen gaan over de omzet uit rechtstreekse vergoeding door klant, provisie, volmachtcommissie en nazorg- of serviceabonnements. De som van de antwoorden over de verdeling van de totale omzet zou gelijk moeten zijn aan de totale omzet zelf. Als dat niet het geval was, vroegen wij in de vragenlijst om de antwoorden te herzien.

Verder heeft de AFM vragen ontvangen over het feit dat niet alle inkomsten in de antwoordcategorieën passen die in de vragenlijst worden genoemd. Belangrijk hierbij zijn de volgende punten:

- Bepaalde vragen of antwoordmogelijkheden kreeg de FD'er niet te zien en daardoor kon de omzet niet correct uitgesplitst worden. De oorzaak hiervan was vaak dat er bij een eerdere vraag keuzes waren gemaakt op basis waarvan ervan uitgegaan werd dat bepaalde activiteiten (in een productgroep of type dienstverlening) niet in de onderneming plaatsvinden. Dit terwijl dit wel het geval was en daar ook omzet uit genereerd werd. Wij raadden FD'ers in dat geval aan de antwoorden op de vragen over de activiteiten nogmaals door te nemen en waar nodig aan te passen.

- Onder provisie verstaan wij in de vragenlijst alle inkomsten uit vergunningplichtige activiteiten die niet voortkomen uit rechtstreekse vergoeding door klant, volmachtcommissie of nazorg- of serviceabonnements. Een voorbeeld hiervan zijn inkomsten uit uitvoerings- of franchiseovereenkomsten. Wij vroegen FD'ers bij deze vragen de ontvangen bedragen naar rato te verdelen over de (meest relevante) verschillende productgroepen. Een schatting volstond daarbij.

Als FD'ers moeilijkheden hebben ervaren bij het invullen van de vragenlijst dan horen wij dat graag. De vragenlijst van het volgend jaar kunnen wij eventueel aanpassen en verduidelijken.

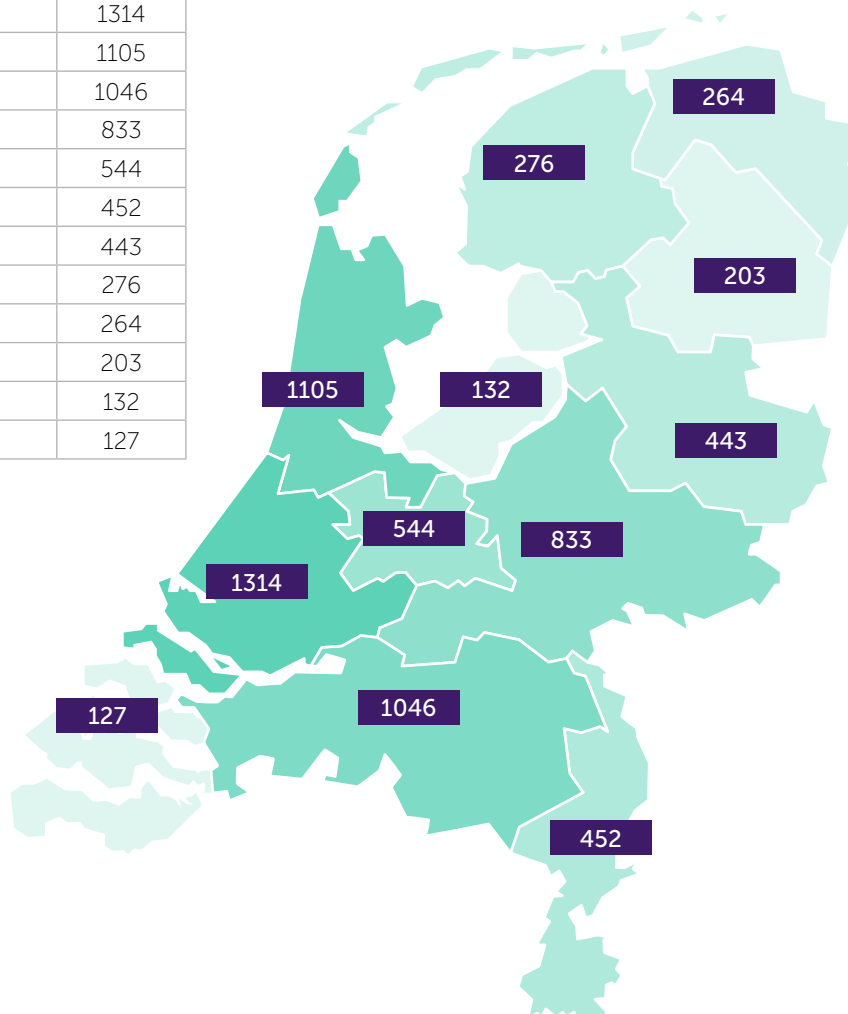
1.1 Marktcijfers

In deze paragraaf geven we weer hoe de markt eruit ziet. We geven een toelichting op de cijfers en vermelden de bronnen die hiervoor gebruikt zijn.

Figuur 1: Aantal kantoren met een FD-vergunning

Provincie	Aantal
Zuid-Holland	1314
Noord-Holland	1105
Noord-Brabant	1046
Gelderland	833
Utrecht	544
Limburg	452
Overijssel	443
Friesland	276
Groningen	264
Drenthe	203
Flevoland	132
Zeeland	127

Peildatum: 7 januari 2021

We zien in figuur 1 een verdeling per provincie van het aantal vergunninghouders die een vergunning voor financiële dienstverlening hebben en de vragenlijst voor de MMAB hebben ontvangen. Hierin zitten niet de vergunninghouders die een vergunning van rechtswege hebben. Deze figuur geeft de regionale verdeling goed weer en toont de toegankelijkheid van advies per provincie.

Net als in 2020 bevindt het merendeel van de FD'ers zich in de provincies Zuid- en Noord-Holland en Noord-Brabant.

Figuur 2. Totaal aantal vergunninghouders met vergunning voor financiële dienstverlening

Per 1 januari 2020	7478
Per 1 januari 2021	7390

Bron: vergunningenregister AFM

Wat zien we in figuur 2?
Concentratie en consolidatie van ondernemingen zorgt er onder andere voor dat het aantal houders van een vergunning voor financiële dienstverlening in 2020 is afgenomen met 88.

Dit betreft het totaal aantal vergunninghouders in de gehele keten en is inclusief vergunninghouders die van rechtswege een vergunning voor financiële dienstverlening ontvangen. De cijfers per 1 januari 2020 zijn geactualiseerd.

Figuur 3. Verdeling vergunningen bemiddelen/adviseren per product-dienstcombinatie vanaf 1 januari 2021

	1 januari 2020 Bemiddelen	1 januari 2021 Bemiddelen	1 januari 2020 Adviseren	1 januari 2021 Adviseren
Consumptief krediet	4747	4698	4627	4579
Hypothecair krediet	5322	5258	5161	5095
Inkomensverzekeringen	6614	6480	6412	6272
Pensioenverzekeringen	1350	1318	1333	1304
Schadeverzekeringen particulier	6630	6522	6523	6406
Schadeverzekeringen zakelijk	6114	5972	5986	5832
Vermogen	6258	6147	6072	5959
Zorgverzekeringen	5990	5830	5875	5707

Bron: Vergunningenregister AFM. Dit betreffen alle vergunninghouders met een vergunning voor financiële dienstverlening (inclusief de vergunninghouders met een vergunning van rechtswege) die adviseren en bemiddelen in financiële producten. De cijfers per 1 januari 2020 zijn geactualiseerd.

Wat zien we in figuur 3?
In alle product-dienstcombinaties (pdc's) zien we dat zowel in 2020 als in 2021 er meer FD'ers vergunningen voor bemiddelen hebben dan voor adviseren. Daarnaast zien we dat in alle categorieën het aantal vergunningen terugloopt. De daling in het aantal bemiddelings- en adviesvergunningen is bij zorgverzekeringen procentueel het grootst (bemiddelen een daling van 2,7 % en adviseren een daling van 2,9 %). Daarachter volgen de vergunningen voor pensioendienstverlening: bemiddelingsvergunningen dalen met 2,4 % en adviesvergunningen met 2,2 %.

Vanuit het oogpunt van klantbelang centraal volgt de AFM de ontwikkelingen bij FD'ers met uitsluitend een vergunning voor bemiddelen nauwlettend. Dit verschil is op 1 januari 2021 het grootst bij inkomensverzekeringen. 3,2 % van de vergunninghouders heeft wel een vergunning om te bemiddelen in inkomensverzekeringen maar niet om te adviseren. Inkomensverzekeringen wordt op de voet gevolgd door vermogen en hypothecair krediet. 3,1 % van de vergunninghouders mogen in deze twee pdc's wel bemiddelen maar niet in adviseren. Met name bij complexe producten is het belangrijk dat klanten worden doorverwezen naar een FD'er die de bevoegdheid wel heeft om te adviseren.

Figuur 4. Verdeling aantal vergunninghouders naar aantal fte

	0,1 - 1,0	1,1 - 2,0	2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1 - 25,0	25,1 en groter
2019	2318	1258	1325	485	224	100
2020	2397	1254	1364	515	238	112

Bron: MMAB, vraag 4.1

Wat zien we in figuur 4?

Net als in 2019 heeft 85 % van de vergunninghouders met als hoofdactiviteit adviseren en bemiddelen in financiële producten een kantoor waar maximaal 5 fte zich bezighoudt met

financiële dienstverlening. Procentueel gezien vindt de grootste groei plaats in de categorie 25,1 fte en groter, namelijk 12 %. Daarna volgt de categorie 10,1 tot 25,0 fte met 6,3 %.

Figuur 5. Gemiddelde omzet in euro's per fte per onderneming

	0,1 - 1,0	1,1 - 2,0	2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1 - 25,0	25,1 en groter
2019	90.100	98.500	112.000	122.500	148.700	137.700
2020	97.100	107.800	119.100	126.000	153.100	136.700

Bron: MMAB, vragen 3.3, 3.4, 3.5 en 3.7

Wat zien we in figuur 5?

De omzet per fte neemt toe naarmate de kantoren groter worden. Behalve in de categorie 25, 1 fte en groter zien we bij de overige categorieën een toename in de gemiddelde omzet per fte in 2020 ten opzichte van 2019. In figuur 5 worden uitsluitend de

vergunninghouders weergegeven die als hoofdactiviteit het adviseren en bemiddelen in financiële producten hebben. Bij de gegevens over 2019 moet de aantekening gemaakt worden dat voor een aantal vergunninghouders geldt dat bij het invullen van de MMAB de omzetcijfers geschat zijn.

Figuur 6. Gemiddeld aantal producten per fte in beheer

	0,1 - 1,0	1,1 - 2,0	2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1 - 25,0	25,1 en groter
2019	1175	1318	1505	1704	2638	1218
2020	1357	1586	1516	1488	1743	1326

Bron: MMAB, vraag 4.4

Wat zien we in figuur 6?

Bij de kantoren met maximaal 5 fte is het aantal producten per fte in beheer in 2020 toegenomen ten opzichte van 2019. Bij de kantoren met een minimaal aantal fte van 5 tot 25 is het aantal

producten per fte in beheer juist afgenomen ten opzichte van 2020. In figuur 5 worden uitsluitend de vergunninghouders weergegeven die als hoofdactiviteit het adviseren en bemiddelen in financiële producten hebben.

Figuur 7. Gemiddeld aantal klanten per fte

	1,0	1,1 - 2,0	2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1 - 25,0	25,1 en groter
2019	492	791	595	765	948	767
2020	531	757	624	654	1037	754

Bron: MMAB, vraag 4.2

Wat zien we in figuur 7?

Naarmate kantoren groter worden neemt het aantal klanten per fte ook toe. Het aantal klanten per fte is in 2020 net als in 2019 het hoogst bij ondernemingen met 10,1 - 25,0 fte. Voor de kantoren met maximaal 10,0 fte zien we een wisselend beeld. Twee categorieën

met een toename van aantal klanten en twee categorieën met een afname van aantal klanten per fte. In figuur 7 worden uitsluitend de vergunninghouders weergegeven die als hoofdactiviteit het adviseren en bemiddelen in financiële producten hebben.

Figuur 8. Gemiddeld aantal productdienst-combinaties per vergunninghouder

	0,1 - 1,0	1,1 - 2,0	2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1 - 25,0	25,1 en groter
2019	3,8	4,7	5,3	5,7	6,3	6,5
2020	4,3	5,3	5,9	6,4	6,5	6,4

Bron: MMAB, vraag 3.3, 3.4 en 3.5. Een product-dienstcombinatie (pdc) is een productsoort. De weergave is exclusief de pdc's elektronisch geld, betaalrekeningen en spaarrekeningen.

Wat zien we in figuur 8?

Ten opzichte van 2019 hebben alle kantoren, behalve de kantoren met meer dan 25,1 fte, gemiddeld een hoger aantal vergunningen. De cijfers over beide jaren liggen echter dicht bij elkaar. Voor de kantoren die de MMAB

hebben ingevuld geldt dat kantoren met het laagst aantal fte in minder productsoorten bemiddelen of adviseren. Daar staat tegenover dat op een kantoor met weinig fte er gemiddeld meer Wft-diploma's per fte geldig gehouden moeten worden.

1.2 Wwft & Sanctiewet

De AFM heeft in 2021 weer een uitvraag gedaan bij adviseurs en bemiddelaars die onder de Wwft vallen. De Wwft is van toepassing als men bemiddelt in levensverzekeringen en als men onder het Nationaal regime valt (hierna gezamenlijk aangeduid als FD'ers). Voorbeelden van levensverzekeringen zijn: overlijdensrisicoverzekeringen, uitvaartverzekeringen en lijfrenteverzekeringen (derde pijler pensioenproduct). Tweede pijler pensioenproducten, zoals een ouderdoms- of nabestaandenpensioen, kunnen ook levensverzekeringen zijn.

1.2.1 Beeld van de markt

De AFM heeft een beeld van de markt opgesteld, gebaseerd op de uitvraag van 2021 onder 4589 FD'ers. Het marktbeeld geeft inzicht in de risico's die de FD'ers lopen ten aanzien van witwassen (inherente risico's) en in welke mate de inherente risico's worden verminderd door beheersmaatregelen te treffen op grond van de Wwft. Uit het marktbeeld blijkt dat de inherente risico's bij het bemiddelen in levensverzekeringen laag zijn. Uit het marktbeeld blijkt ook dat er ten aanzien van de beheersmaatregelen nog verbeteringen mogelijk zijn. De belangrijkste punten uit dit marktbeeld worden hieronder samengevat en toegelicht. FD'ers kunnen hier verbeterpunten uit halen.

Ook worden handvatten geboden om de Wwft (beter) na te leven. De AFM gebruikt de inzichten uit de uitvraag om invulling te geven aan het risicogebaseerde toezicht op de Wwft bij FD'ers.

Bescherming van het financiële systeem

FD'ers hebben een rol in de bescherming van het financiële systeem tegen witwassen, terrorismefinanciering en in de waarborging van de integriteit van het financiële stelsel. Het 'bemiddelen in levensverzekeringen' geeft in het algemeen weliswaar een laag risico op witwassen en terrorismefinanciering, toch dienen FD'ers alert te zijn op situaties die een risico met zich meebrengen.

Inherente risico's

Uit het marktbeeld blijkt dat FD'ers voornamelijk op Nederland georiënteerd zijn. Slechts 7 FD'ers hebben bijkantoren of dochterondernemingen in het buitenland. 11 FD'ers zijn een bijkantoor dan wel dochteronderneming van een of meer buitenlandse moederondernemingen. Er zijn 34 FD'ers met in totaal 208 cliënten die woonachtig zijn in een hoog-risicoland. De meeste cliënten zijn woonachtig in China, Rusland en Turkije. Van de 34 FD'ers heeft driekwart aangegeven extra beheersmaatregelen te hebben getroffen om het verhoogde risico bij deze cliënten te verkleinen. Indien er sprake is van cliënten die woonachtig zijn in een hoog-risicoland is het noodzakelijk dat er intensiever cliëntonderzoek plaatsvindt.

FD'ers accepteren geen betalingen in cryptovaluta. Het aantal FD'ers dat betalingen in contanten accepteert is zeer beperkt. Het bedrag dat aan contanten is betaald per cliënt is relatief laag.

Van het totaal aantal FD'ers heeft ruim een derde cliënten die werkzaam of actief zijn in sectoren met een hoger risico zoals bijvoorbeeld de detailhandel waar veel met contanten wordt betaald.

In 2021 zijn er ruim 430.000 levensverzekeringen met een jaarlijkse premie van 1.000 euro of hoger in portefeuille en circa 84.000 levensverzekeringen met een eenmalige premie van 2.500 euro of hoger. Circa twee derde van de FD'ers heeft in 2021 een levensverzekering in portefeuille met een jaarlijkse premie van 1.000 euro of hoger. Iets minder dan een derde van de FD'ers heeft in 2021 een levensverzekering in portefeuille met een eenmalige premie van 2500 euro of hoger. Bij het afsluiten van levensverzekeringen met (eenmalige) hoge premies is het verstandig als FD'ers extra alert zijn op mogelijke risico's.

Risicobeoordeling van de eigen organisatie

Ten opzichte van vorig jaar hebben weer meer FD'ers aangegeven een risicobeoordeling van de eigen organisatie te maken. Hoewel gesproken kan worden van een verbetering, stellen nog niet alle FD'ers een risicobeoordeling op en leggen deze vast. Het opstellen van een risicobeoordeling is een wettelijke verplichting ([zie artikel 2b Wwft](#)). De risicobeoordeling ligt ten grondslag aan het opstellen van het beleid, procedures en maatregelen om de geïdentificeerde risico's te beperken en effectief te beheersen.

Beleid

Een grote meerderheid van FD'ers heeft een Wwft-beleid. Het aantal 'Wwft gerelateerde' onderwerpen in het beleid is vergroot. Ook dit jaar hebben de meeste FD'ers beleid over de onderwerpen cliëntacceptatie, risicoclassificatie van de cliënt en het melden van ongebruikelijke transacties opgesteld. In het beleid wordt vaker dan vorig jaar aandacht besteed aan cliëntacceptatie, cliëntreview, de beëindiging van de cliëntrelatie en transactiemonitoring. Het beleid van een FD'er vormt een belangrijke basis voor de naleving van de Wwft en is wettelijk verplicht ([zie artikel 2c Wwft](#)).

Risicoprofiel van de cliënt

De meerderheid van de FD'ers stelt een risicoprofiel op van haar cliënten. Toch geeft iets meer dan een kwart van de FD'ers aan dit (nog) niet te doen. Het is voor FD'ers van belang om een risicoprofiel op te stellen van hun cliënten, omdat dit hen in staat stelt het cliëntenonderzoek risicogebaseerd uit te voeren wat een wettelijke verplichting is ([zie artikel 3 Wwft](#)).

Transactiemonitoring

Hoewel uit de uitvraag blijkt dat het melden van ongebruikelijke transacties bijna altijd onderdeel is van het Wwft-beleid, is het monitoren van transacties dat nog niet. Het is van belang dat een FD'er nadenkt over hoe en wanneer een ongebruikelijke transactie zich voor kan doen en de wijze waarop zij ongebruikelijke transacties kunnen detecteren; dit kan voor elke FD'er net weer anders zijn. Het is belangrijk dat FD'ers de wijze van monitoren en de indicatoren om ongebruikelijke transacties te detecteren vastleggen in het beleid.

Let op: het begrip 'transactie' zoals bedoeld in de Wwft is breder dan alleen 'geldoverboekingen', de drempel om een ongebruikelijke transactie te kunnen melden bij FIU-Nederland is laag en ook voorgenomen transacties kunnen onder de meldplicht vallen. Gemelde (voorgenomen) ongebruikelijke transacties worden opgenomen in de streng beveiligde database van de FIU-Nederland en worden zeer vertrouwelijk behandeld ([zie ook de Wwft-brochure voor FD'ers](#) en de [AFM-website](#)).

Opleiding

Twee derde van de FD'ers voorziet in een Wwft-opleiding voor haar medewerkers. Verder geeft iets meer dan de helft van de dagelijkse beleidsbepalers aan een opleiding te hebben gevolgd op het gebied van de Wwft of sanctieregeling in de afgelopen 24 maanden.

Het is belangrijk dat de relevante bestuurders en medewerkers van FD'ers periodiek een opleiding volgen. De opleiding dient hen in staat te stellen een ongebruikelijke transactie te herkennen en een cliëntenonderzoek goed en volledig uit te voeren ([zie ook onderdeel 7.2 van de leidraad van de AFM](#)).

1.2.2 Sanctiewet/Nationale sanctielijst terrorisme

In de uitvraag 2021 werden voor het eerst ook vragen gesteld over de beheersmaatregelen rondom de Sanctiewet. De AFM heeft hier veel vragen over gekregen van FD'ers. Uit de uitvraag blijkt dat iets meer dan de helft van de FD'ers voorafgaand aan de dienstverlening of de (toekomstige) relatie controleert of deze voorkomt op een of meer sanctielijsten: de [Nationale sanctielijst terrorisme](#), [EU-sanctielijsten](#) en [VN-sanctielijsten](#). Een derde van de FD'ers geeft aan gedurende de dienstverlening te controleren of de relatie voorkomt op een sanctielijst.

Op de Nationale sanctielijst terrorisme staan personen en organisaties die zijn betrokken bij terroristische activiteiten. Een FD'er moet voorkomen dat Sanctieregelgeving wordt overtreden. Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in [onderdeel 9 van de leidraad van de AFM en op de website van de AFM](#) (hier kunnen FD'ers zich ook aanmelden voor updates over toevoegingen aan de Nationale sanctielijst terrorisme: de 'DNB & AFM Sanctie Alert'). Sanctielijsten zijn openbaar toegankelijk.

1.2.3 Handvatten voor FD'ers

[De leidraad van de AFM](#) die in oktober 2020 is gepubliceerd, geeft FD'ers handvatten op het gebied van het invullen van bepaalde open normen van de Wwft. In de leidraad wordt bijvoorbeeld antwoord gegeven op de vraag aan welke eisen een Wwft-risicobeoordeling en beleid moet voldoen. In de tekst hierboven is verwezen naar verschillende onderdelen van de leidraad. Daarnaast kan de [Wwft-brochure](#) voor FD'ers worden geraadpleegd, waarin ook het belang van de naleving van Sanctieregelgeving naar voren komt.

02

AFM-onderzoeken

2.1 Uitvraag uitbesteding

In 2020 heeft de AFM onder financieel dienstverleners een uitvraag gedaan naar uitbesteding. Het doel van deze uitvraag was tweeledig. Enerzijds was het doel om inzicht te krijgen in de mate waarin financieel dienstverleners gebruik maken van uitbesteding en in hoeverre er sprake is van concentratierisico's in de markt. Anderzijds was het doel om inzicht te krijgen in de beheersing door financieel dienstverleners van uitbestede diensten en activiteiten.

Populatie en uitkomsten

De uitvraag is uitgezet onder 246 middelgrote en grote financieel dienstverleners, onderverdeeld in adviseurs en bemiddelaars (64%) en kredietaanbieders (36%). De respons is 93,5%. Uit de uitvraag blijkt dat een groot deel (80%) van de financieel dienstverleners gebruik maakt van uitbesteding. In veel gevallen (75%) gaat het om uitbesteding van IT-gerelateerde diensten (50%) of business process outsourcing (25%). Per onderneming worden gemiddeld iets minder dan zes uitbestedingen aan andere ondernemingen (serviceproviders) gemeld.

Het volgende beeld komt naar voren. Van enkele ondernemingen vormt de dienstverlening een concentratierisico voor de markt. Een concentratierisico komt voor indien een dienstverlener een groot marktaandeel heeft en klanten niet eenvoudig naar een andere aanbieder kunnen overstappen. Verstoring in de dienstverlening van de dienstverlener kan daardoor leiden tot verstoring van de dienstverlening voor een groot deel van de markt. Onder de ondernemingen

met een hoog concentratierisico vallen zowel ondernemingen met een AFM-vergunning als niet financiële ondernemingen. Vergunninghouders met een concentratierisico zijn servicers en serviceproviders die processen uitvoeren voor andere financiële dienstverleners waaronder beheer en acceptatie. Onder de niet financiële ondernemingen met een sterke *market presence* vallen voornamelijk serviceproviders die IT-gerelateerde diensten leveren.

Wat zijn de aandachtspunten?

De beheersing van uitbesteding door financieel dienstverleners verdient doorlopend aandacht. Uit deze uitvraag zien wij echter een verontwaardigd beeld. Zo blijkt één op de zes FD'ers (16,2% van de respons) activiteiten uit te besteden zonder daar een contract voor te sluiten. Verder voeren financieel dienstverleners in bijna 70% van de gevallen geen risicoanalyse uit voordat zij de uitbesteding aangaan. Tot slot, en hoewel het (nog) niet op het niveau van individuele incidenten is onderzocht, worden er in de beantwoording van de uitvraag incidenten gemeld die mogelijk onder de incidentmeldingsplicht bij de AFM vallen.

Bovenstaande bevindingen zijn in een [rapport](#) teruggekoppeld aan de markt. Naast een feitelijke weergave van het marktbeeld geeft de AFM aanbevelingen voor de beheersing van uitbesteding. Menig financieel dienstverlener dient op dit vlak een been bij te trekken. Dit onderwerp heeft blijvende aandacht van de toezichthouder. Ook dienen FD'ers rekening te houden met implementatie en naleving van nieuwe Europese wetgeving (oa DORA).

2.2 Samenwerking in de sector

De meeste Nederlanders sluiten hun financiële producten nog steeds af via het distributiekanaal dat FD'ers aanbieden. Tegelijk veranderen klantgedrag en klantcontact. In dat licht is het van belang dat FD'ers voortvarend meebewegen met de behoeften van de klant, met hun tijd meegaan en zorgdragen voor een toekomstbestendig bedrijfsmodel waar het klantbelang centraal staat. Hierdoor kan de FD'er ook in de toekomst een belangrijke bijdrage blijven leveren aan het financiële welzijn van de consument.

Tegen deze achtergrond is toekomstbestendigheid van de FD-sector een thema dat de AFM verkent en waarover ze de dialoog met de sector voert. Zo ziet de AFM dat samenwerking in de

FD-sector een van de manieren kan zijn om goed voorbereid te zijn op de uitdagingen waar de sector voor staat.

FD'ers werken al op veel gebieden samen, en in verschillende vormen. We zien onder meer formele samenwerkingsverbanden, zoals adviseurs en bemiddelaars die samenwerken met volmachtkantoren. Daarnaast bestaan er ook informele samenwerkingsverbanden, die zich vooral richten op het uitwisselen van kennis en ervaring.

2.2.1 Kansen en risico's

Samenwerkingsverbanden brengen zowel kansen als risico's met zich mee. De volgende, niet-uitputtende aspecten brengt de AFM graag onder de aandacht.

Kansen	Risico's
Groei of toetreding tot nieuwe markten	Ontbreken van afspraken
Verkrijgen of gebruik kunnen maken van nieuwe technologieën	Kwaliteitsbewaking van het netwerk/de samenwerking waar gebruik van wordt gemaakt
Delen van financiële risico's en kosten	Gebrek aan onderling vertrouwen
Delen van kennis en ervaring	Mismatch qua bedrijfscultuur
Het behalen of behouden van de concurrentiepositie	Free-riders risico
	Afhankelijkheid van het samenwerkingsverband
	De captivestructuur

Bovenstaande kansen kunnen FD'ers voordelen bieden in hun bedrijfsvoering. Zo kan een samenwerking het mogelijk maken om een investering te doen die alleen niet haalbaar is en/of drukt het de operationele kosten. Kennisdeling op het gebied van wet- en regelgeving en opzetten van een professionele compliance-afdeling kan bijdragen aan een betere, meer professionele normnaleving en versterking van vakbekwaamheid. Daarnaast kan bijvoorbeeld een kleine, lokaal opererende FD'er de concurrentiepositie versterken door samen te werken met andere FD'ers die complementair zijn waardoor aan klanten een aanvullende dienstverlening kan worden geboden boven op de eigen dienstverlening.

Aan samenwerken kleven ook risico's, waarbij het zaak is deze te beperken. Hoe zorg je ervoor dat alle partijen in een samenwerkingsverband voldoende bijdragen, als zij ook kunnen profiteren van de resultaten zonder zich actief in te spannen? Dit heet het free-ridersrisico. Zo is het maken van duidelijke afspraken met elkaar hiervoor noodzakelijk, met name voor het moment dat de samenwerking niet (meer) volgens de verwachting verloopt, het zogenaamde captive risico. Vraagstukken die dan kunnen spelen zijn: wie is eigenaar van gezamenlijk ingekochte of ontworpen software als een van de partijen het samenwerkingsverband verlaat? Of van wie 'is' de klant als voor specifieke dienstverlening wordt samengewerkt met andere partijen?

2.2.2 Aanbevelingen AFM

Voordat FD'ers gaan samenwerken is het belangrijk om een goed beeld te vormen van de voor- en nadelen. Net als voor het uitbesteden van diensten of functies geldt namelijk ook bij samenwerkingsverbanden dat de FD'er zelf verantwoordelijk blijft voor alle aspecten van zijn bedrijfsvoering. Fouten die binnen een samenwerkingsverband gemaakt worden, kunnen daarmee ook voor de individuele FD'er onverhoopt ongewenste gevolgen hebben.

Door risico's vooraf te onderkennen, en ze vervolgens te herkennen en pro-actief aan te pakken kan een FD'er voor zichzelf, en voor zijn klanten, veel toegevoegde waarde halen uit de juiste samenwerking. Tegelijkertijd worden mogelijke negatieve gevolgen voor klant en ondernemer geminimaliseerd. Hiermee kunnen samenwerkingen bijdragen aan de toekomstbestendigheid van zowel de FD'er als de FD-sector.

2.3 Onderzoek beheerst beloningsbeleid

De AFM is in 2021 een onderzoek gestart naar de naleving van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo).¹ Het onderzoek heeft zich toegespitst op twee onderdelen uit deze wet: de aanwezigheid van een schriftelijk beloningsbeleid en de wijze van belonen van medewerkers. Met betrekking tot het beloningsbeleid is ook onderzocht welke inspanningen worden geleverd op het gebied van sturen en belonen. Het onderzoek heeft plaatsgevonden onder FD'ers die maximaal 25 fte in dienst hebben en in de MMAB 2021 hebben aangegeven gebruik te maken van de diensten van freelancemedewerkers.

2.3.1 Schriftelijk beloningsbeleid

Uit het onderzoek naar de aanwezigheid van een schriftelijk beloningsbeleid blijkt dat een meerderheid van de gevraagde partijen niet voldoet aan de verplichting een schriftelijk beloningsbeleid openbaar te maken.

De wettelijke verplichtingen over het beloningsbeleid

In de Wbfo staat dat iedere financiële onderneming een schriftelijk beheerst beloningsbeleid opstelt dat van toepassing is op alle medewerkers. Deze verplichting geldt ongeacht de wijze waarop het beloningsbeleid is vormgegeven.

Ook moet iedere financiële onderneming een beschrijving van het beloningsbeleid openbaar maken. Dit mag in de vorm van een samenvatting en moet aansluiten bij de omvang van de onderneming. Als de onderneming een jaarverslag publiceert, moet de beschrijving van het beheerst beloningsbeleid daarin opgenomen worden. Daarnaast geldt dat als de onderneming een website heeft, de beschrijving van het beloningsbeleid ook openbaar gemaakt moet worden via de website.

Het belang van beloningsbeleid

De wetgever beoogt met de Wbfo perverse prikkels te voorkomen die kunnen leiden tot ongewenste en onverantwoorde risico's voor de onderneming of tot het veronachtzamen van het klantbelang. Een beheerst beloningsbeleid waarborgt dus dat medewerkers geen prikkels ervaren die een zorgvuldige klantbehandeling in de weg staan.

Het doel van openbaarmaking is transparantie. Zo is voor de klant duidelijk hoe medewerkers worden beloond en hoe de onderneming ervoor zorgt dat de risico's op onzorgvuldige klantbehandeling worden beheerst.

Financiële en niet-financiële risico's

Een beheerst beloningsbeleid is gebaseerd op een inventarisatie van financiële en niet-financiële risico's. Ondernemingen moeten de geïnventariseerde risico's beheersen om perverse prikkels te voorkomen. Het uitvoeren van een risicoanalyse en het nemen van passende beheersmaatregelen zijn daar een onderdeel van.

¹ Formeel zijn de wettelijke beloningsvereisten uit de Wbfo opgenomen in Hoofdstuk 1.7 van de Wft. Voor de overzichtelijkheid gebruiken we hierna als we deze beloningsvereisten bedoelen: 'Wbfo'.

Soorten beloningen

Een beheerst beloningsbeleid omvat beloningen in de ruimste zin van het woord (vast salaris, bonus, promotie, auto, pensioen, cursussen, etc). Ook de criteria voor het toekennen van beloningen - zoals functieprofielen, prestatie-criteria en resultaatafspraken - en het meten en beoordelen van die criteria vallen eronder.

De AFM vraagt ook aandacht voor niet-tastbare beloningen, omdat die ook een grote invloed hebben op de prikkels die medewerkers ervaren. Het gaat dan bijvoorbeeld om de waardering door leidinggevenden in de vorm van complimenten, status en betrokkenheid bij interessante projecten. Het is belangrijk dat leidinggevenden zich ervan bewust zijn wat de wijze van aansturing doet met het gedrag en de motivatie van medewerkers. Het gewenste leiderschap kan een onderdeel zijn van de inventarisatie en vermindering van risico's.

Uitkomsten aanwezigheid schriftelijk beloningsbeleid

De AFM heeft een onderzoek uitgevoerd onder FD'ers die maximaal 25 fte in dienst hebben en in de MMAB 2021 hebben aangegeven gebruik te maken van de diensten van freelancemedewerkers. Uit dit onderzoek blijkt dat de meerderheid van de onderzochte FD'ers niet voldoet aan de verplichting om het schriftelijke beloningsbeleid openbaar te maken op de website.

Criteria voor beoordeling blijven vaak achter bij beloningsbeleid

Naast het beleid voor beloning, hebben we ook gekeken of het beloningsbeleid in de praktijk werd gebracht en in het bijzonder welke processen er binnen de onderneming bestaan op het gebied van beoordelen en targetsetting.

Op basis van welke criteria worden medewerkers beoordeeld en hoe komen die criteria tot stand? In de verschillende gesprekken hebben we gevraagd of deze processen overeenkomen met het beleid dat daarvoor al dan niet schriftelijk is opgesteld.

Uit het onderzoek blijkt dat kleinere ondernemingen minder vaak een schriftelijk beloningsbeleid hebben. Verder valt op dat het beoordelingsproces in de meeste gevallen niet is beschreven of vastgelegd. Dat maakt het ook lastig om tot een goed beloningsbeleid te komen en hier uitvoering aan te geven. De criteria waarop beoordeeld wordt zijn minder vaak uitgedacht of vastgelegd.

Meer informatie over een beheerst beloningsbeleid

De AFM verwacht dat alle FD'ers nagaan of zij aan de wettelijke verplichtingen voldoen en hier indien nodig actie op ondernemen.

- Meer informatie over een beheerst beloningsbeleid is te vinden op de [website](#) van de AFM.
- Op onze [website](#) treft u ook een Q & A aan met de antwoorden op de meest voorkomende vragen over de eisen van een beheerst beloningsbeleid.
- De AFM heeft een [onderzoek gepubliceerd](#) over het belang van waarderen.

2.3.2 Wijze van belonen: vast en variabel

Medewerkers² kunnen op twee verschillende manieren financieel beloond worden, namelijk met een vaste beloning en een variabele beloning.³ Een beloning is altijd vast óf variabel. Als er geen sprake is van een vaste beloning is er per definitie wettelijk gezien sprake van een variabele beloning.

Het is toegestaan medewerkers naast een vaste beloning ook een variabele beloning te bieden. De hoogte van de variabele beloning is beperkt tot maximaal 20% van de vaste beloning.⁴ Dit is het bonusplafond. De hoogte van de variabele beloning is gemaximaliseerd omdat een variabele beloning zeer sturend kan werken. Medewerkers kunnen door een variabele

² De Wet op het financieel toezicht (Wft) spreekt van 'natuurlijke personen werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een financiële onderneming'. Het doel van de brede groep is het tegengaan van ontwijkingsconstructies. Om deze reden vallen ook personen die worden ingehuurd onder de reikwijdte van deze formulering.

³ Artikel 1:111 Wft

⁴ Artikel 1:121 lid 1 Wft

beloning in situaties komen waarbij het klantbelang botst met hun eigen financiële belang. Om dit risico te minimaliseren is de hoogte van de variabele beloning gemaximaliseerd.

Wanneer is een beloning vast?

Een vaste beloning bestaat uit financiële en niet-financiële voordelen die *onvoorwaardelijk* aan de medewerker worden toegekend en waarvan de hoogte *niet afhankelijk is van het bereiken van bepaalde doelen of prestaties*.

Bij een vaste beloning gaat het erom dat de formule voor het bepalen van de hoogte van de beloning vooraf is vastgelegd. Hierbij moet ook het bedrag vooraf vaststaan.⁵ De freelancer of medewerker in loondienst weet dan op basis van welke vaste formule hij na afloop van de periode of opdracht een beloning ontvangt.⁶ Deze beloning is niet afhankelijk van de resultaten van de verrichte werkzaamheden.

Op de website van de AFM worden voorbeelden gegeven van beloningen die als vast worden aangemerkt en beloningen die als variabel worden aangemerkt.

Hoe wordt er beloond: resultaten onderzoek

De primaire doelstelling van het onderzoek was gericht op de vraag of FD'ers die variabel belonen voldoen aan de wettelijke eisen. Hiervoor heeft de AFM bij FD'ers die gebruik maken van de diensten van freelancemedewerkers de samenwerkingsovereenkomsten met deze medewerkers opgevraagd. Uit de overeenkomsten die de AFM heeft ontvangen bleek dat FD'ers nog steeds freelancemedewerkers (volledig) variabel belonen. De hoogte van de beloning is in de meeste gevallen gerelateerd aan de nota die de FD'er uiteindelijk naar de klant stuurt of afhankelijk van doelen of prestaties.⁷

De AFM vindt het niet acceptabel dat er nog steeds medewerkers in de financiële sector volledig variabel beloond worden. Dit is in strijd met de wetgeving over beloningen die reeds vanaf 2015 van kracht is. Een volledig variabele beloning is niet zonder reden niet toegestaan. Er kan een sterke verkoopsturing van uitgaan die strijdig is met het klantbelang. De FD'ers waarvan de beloning van de freelancemedewerkers niet voldeed dienen de overeenkomsten aan te passen om deze in lijn te brengen met de regelgeving.

Daarnaast bleek dat enkele kantoren samenwerkten met freelancemedewerkers terwijl er geen (schriftelijke) overeenkomst aan ten grondslag lag. In paragraaf 3.4 gaan we nader in op de voorwaarden die gelden voor FD'ers die samenwerken met freelancemedewerkers.

⁵ www.afm.nl 'AFM guidance Wanneer is een beloning vast en wanneer variabel? | Beloningsbeleid - algemene vragen | AFM Professionals'. Zie [link](#).

⁶ www.afm.nl 'Beloningsbeleid - algemene vragen | Veelgestelde vragen | AFM Professionals'. Zie [link](#).

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33 964, nr. 3, p. 25 e.v.

03

Aandachtspunten

3.1 Klimaatveranderingen: wat betekent dit voor de klant?

Door klimaatverandering neemt de kans op extreem weer toe. Hierdoor zal ook de schadelast voor schade door extreem weer toenemen. Dit is een uitdaging die vraagt om een gezamenlijke en integrale aanpak.

De kans dat klimaatgerelateerde risico's zich materialiseren en, wanneer dit het geval is, de frequentie en omvang hiervan, zijn lastig in te schatten. We weten wel dat de frequentie en omvang door klimaatverandering zullen toenemen.

Het gaat bij natuurrampen en andere klimaatgerelateerde schade om incidenten die veel impact hebben maar niet vaak voorkomen. Het is daarom beperkt mogelijk om op basis van voortschrijdend inzicht de kans en impact in de toekomst te bepalen. Daarnaast zijn er veel verschillende soorten van klimaatschade. Inzicht in een type schade is niet noodzakelijkerwijs van toepassing op andere schades. Bovendien verandert het klimaat; verbanden die we eerder hebben gevonden zijn wellicht niet meer geldig en er ontstaan risico's die nog niet eerder zijn voorgekomen. Deze hoge mate van onzekerheid over de kans dat klimaatgerelateerde schade zich voordoet, maakt het complex om een premie te berekenen (en dus een verzekering aan te bieden) voor klimaatschade. Eenzelfde soort onzekerheid speelt voor de impact van klimaatincidenten.

Daarbij is klimaatgerelateerde schade vaak groot in omvang. Klimaatincidenten kunnen grote impact hebben op veel verzekeringnemers tegelijk. Denk aan een dijkdoorbraak waardoor een groot deel van Nederland onder water zou lopen. Dit ondergraaft de effectiviteit van de verzekering, waarbij het uitgangspunt is dat de schade in een voldoende grote risicopool plaatsvindt. Na een dergelijk schade-incident kan de verzekeraar met een (te) grote schadelast te maken krijgen. Als de schade groot genoeg is, is het mogelijk dat het voortbestaan van een verzekeraar onder druk komt te staan. Om een gedegen financiële planning te voeren voor grote potentiële schadegevallen is het voor verzekeraars dus erg belangrijk de precieze omvang daarvan te weten, en dat is in het geval van klimaatverandering complex.

Als gevolg hiervan zijn niet alle soorten schade altijd verzekeraar. Een voorbeeld van een onverzekerbare schade is de verzakking van woningen, dat door daling van het grondwaterpeil vaker zal plaatsvinden. Hagelschade is wel verzekerd, maar vraagt voor een woning met zonnepanelen mogelijk een andere verzekeringsoplossing dan voor een woning zonder. Voor woningen in gebieden met een grotere kans op overstroming moet er rekening gehouden worden met overstroming door lokale regenval, maar ook door het falen van primaire of secundaire waterkeringen of regenval die stroomopwaarts is gevallen. Deze varianten kennen allen hun eigen verzekerings(on)mogelijkheden.

Klimaatverandering is geen probleem van uitsluitend financieel dienstverleners, verzekeraars of politiek. Het is een probleem waar elke partij in de keten vanuit zijn eigen rol een bijdrage aan kan leveren om de gevolgen hiervan voor consumenten zo veel mogelijk te beperken, of de consument de mogelijkheid te geven hier tijdig op te anticiperen. De adviseur kan hier bijvoorbeeld aan bijdragen door een consument te wijzen op deze risico's, en zijn kennis in te zetten om een product te vinden dat aansluit bij de risicobereidheid van de klant. Daarnaast kan de adviseur vanwege zijn betrokkenheid bij de consument ook aangeven welke onverzekerbare risico's relevant zijn voor de consument, en op welke manier deze risico's mogelijk te voorkomen zijn. Het is aan de gehele sector om binnen de eigen rol en verantwoordelijkheid de handschoen op te pakken, en te zorgen dat het klantbelang ook bij het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering centraal blijft staan.

De AFM heeft een [rapport](#) gepubliceerd over de impact van klimaatverandering op schadeverzekeringen.

3.2 Vergunningenregister

Voor de AFM is het van belang dat consumenten uit kunnen gaan van een vergunningenregister dat een juist en actueel beeld geeft van de activiteiten van een FD'er. In de MMAB wordt uitgevraagd welke activiteiten door vergunninghouders worden uitgevoerd. Hierdoor heeft de AFM zicht op welke financiële producten en diensten door de FD'er worden aangeboden.

De AFM heeft de uitkomsten van de MMAB vergeleken met het vergunningenregister. Per FD'er is gekeken over welke bemiddelings- en adviesvergunningen een FD'er beschikt volgens het vergunningenregister en daar is de informatie uit de MMAB naast gelegd. Hieruit is naar voren gekomen dat een aantal FD'ers geen activiteiten uitvoeren in bepaalde financiële producten terwijl ze daar wél een bemiddelings- en/of adviesvergunning voor hebben.

Het is mogelijk dat FD'ers bepaalde activiteiten niet of niet meer uitvoeren omdat ze niet langer aan alle eisen voldoen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het hebben van een adviesvergunning, maar waarvoor vervolgens niet aan de diplomaplicht wordt voldaan. Het feit dat een FD'er wel vergunningen heeft voor productdienst-combinaties maar hier geen activiteiten in uitvoert, kan een vertekend beeld geven van het vergunningenregister.

Controle vergunningen

De AFM zal in 2022 extra controles uitvoeren bij FD'ers waar de activiteiten in de praktijk niet gelijk zijn aan het vergunningenregister. Een controle op de naleving van de diplomaplicht zal daar onderdeel van uitmaken.

De AFM roept FD'ers op om zelf te controleren over welke vergunningen men beschikt en of in al deze productdienstcombinaties ook daadwerkelijk activiteiten worden verricht. Is dat niet het geval, trek dan de betreffende (deel) vergunning in via het AFM-portaal.

3.3 Voldoen aan diplomaplicht

Een FD'er draagt de verantwoordelijkheid dat adviserende klantmedewerkers die binnen zijn onderneming werken vakbekwaam zijn. Dit betekent dat zij voldoen aan de diplomaplicht en permanent actueel vakbekwaam moeten zijn. Bij onderzoek naar de diplomaplicht is het de AFM opgevallen dat FD'ers niet altijd op de hoogte zijn van het feit dat uitsluitend een geldig PE-certificaat niet voldoende is om aan te tonen dat een medewerker adviesbevoegd is. Naast mogelijke PE-certificaten dient de FD'er zich er ook van te vergewissen dat het onderliggende Wft-diploma in het bezit is van de medewerker. Het PE-certificaat zorgt ervoor dat het onderliggende Wft-diploma geldig is en de betreffende medewerker adviesbevoegd is. Bij een controle van de AFM dienen dan ook altijd kopieën van zowel de Wft-diploma's als PE-certificaten overlegd te worden. Adviseurs kunnen via www.mijnwft.nl checken in welke product-dienstcombinaties en tot welke datum zij adviesbevoegd zijn.

3.4 Voorwaarden voor samenwerking met freelancers

De AFM heeft in 2021 extra aandacht besteed aan de samenwerking van vergunninghoudende ondernemingen (opdrachtgevers) met freelancers (opdrachtnemers). Zij worden door FD'ers ingeschakeld als de expertise niet binnen het eigen kantoor aanwezig is of als 'flexibele schil'. Het inhuren van expertise komt bijvoorbeeld voor als een onderneming adviseert in product-dienstcombinaties waarvoor zij zelf geen medewerkers in dienst heeft, maar wel een vergunning voor heeft.

Bij het onderzoek naar beheerst beloningsbeleid heeft de nadruk gelegen op de samenwerking met freelancers. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat niet alle FD'ers een goede ingerichte bedrijfsvoering hebben waarmee zij controle hebben over de werkzaamheden die de freelancers onder de vergunning van de opdrachtgevende onderneming verrichten. De AFM benadrukt dat ondernemingen aandacht moeten houden voor een integere en beheerste bedrijfsvoering en de naleving van wet- en regelgeving.

Een best practice die in het onderzoek naar voren kwam is de FD'er die een 'poortwachtersfunctie' vervult bij de samenwerking met freelancemedewerkers. Voordat de medewerker wordt gevraagd de werkzaamheden voor zijn rekening te nemen beoordeelt de FD'er eerst het verzoek van de klant alvorens deze wordt doorgezet naar de freelancer. Hierdoor weet de FD'er precies welke werkzaamheden door de freelancer uitgevoerd moeten worden en kan dit achteraf ook gecontroleerd worden.

We zetten de voorwaarden die gelden voor de samenwerking met freelancers nog een keer op een rij:

- de freelancer handelt uitsluitend onder de naam en verantwoordelijkheid van de vergunninghoudende ondernemingen;
- de freelancer beschikt zelf over de benodigde vakdiploma's;
- de betrouwbaarheid van de freelancer is vastgesteld met in ieder geval een verklaring omtrent gedrag en een faillissementscheck;
- de beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de vergunninghoudende onderneming dekt de werkzaamheden van de freelancer;
- de freelancer wordt voor zijn of haar werkzaamheden uitsluitend betaald door de opdrachtgevende, vergunninghoudende onderneming en niet door hun cliënten;
- de freelancer wordt beloofd volgens hoofdstuk 1.7 van de Wet op het financieel toezicht (zie hiervoor ook de informatie in paragraaf 2.3.2);
- in een overeenkomst tussen de vergunninghoudende onderneming en de freelancer zijn de voorwaarden van de samenwerking vastgelegd.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

Fax

020 797 3800

www.afm.nl

Volg ons: →

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlene. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen - bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst - ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2021
alle rechten voorbehouden